MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Kun suuresta kuntauudistuksesta jäi jäljelle vain vino pino selvityksiä ja paha mieli, uuden kuntaministerin pitäisi paikata syntynyt luottamusvaje. **HANNU LEHTILÄ KUNTALEHDESSÄ**

Puoluekokousten viikonvaihde

Sekä johtava hallituspuolue kokoomus että oppositiossa oleva keskusta pitävät viikonvaihteessa puoluekokouksensa. Kokoomus kokoontuu Lahdessa, keskustalaiset taas valtaavat Turun. Molemmissa puolueissa on vallalla luottavainen henki, ovathan sekä kokoomus että keskusta olleet viimeisen vuoden myötätuulessa.

Tällä kertaa suurimman huomion saa kokoomuksen kokous, jossa puolueelle valitaan uusi puheenjohtaja. Mittelössä ovat mukana elinkeinoministeri Jan Vapaavuori, ulkomaankauppaministeri Alexander Stubb ja sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikko. Kokoomuksen valinnalla on tällä kertaa vielä erityisen suuri merkitys valtakunnan politiikalle, sillä uudesta puheenjohtajasta tulee myös uusi pääministeri.

Keskustan kokouksessa on takavuosina totuttu koviin taistoihin ja räiskyviin jäsentenvälisiin kilpailuihin. Nyt kokouksesta odotetaan rauhallista, sillä puolueella menee gallupeissa hyvin ja puolueen puheenjohtaja Juha Sipilä nauttii kenttäväen keskuudessa yhtenäistä kannatusta. Äänestyksiä nähtäneen puoluesihteerin ja varapuheenjohtajien vaaleissa, mutta niihinkään ei sisälly suuria intohimoja.

Kokoomuksessa kolme ehdokasta ovat käyneet näyttävän ja tasaväkiseltä tuntuvan kampanjan. Vaikka ehdokkaat ovat vakuuttaneet yhdestä suusta, että kysymys ei ole linjavaalista, siitä on sellainen nyt kuitenkin tulossa.

Kovimman ja näkyvimmän kampanjan käynyt Alexander Stubb on esitellyt teemoja, joissa hän on erottautunut muista ehdokkaista. Stubb on vaatinut Suomea Natoon, puhunut perintöverosta kateusverona vaatien sen poistamista sekä perännyt ay-jäsenmaksujen verovähennysoikeuden lakkauttamista.

Teemoillaan Stubb on rakentanut itselleen oikeistolaista profiilia ilmeisen tarkoituksella, häntähän on pidetty muutoin arvoliberaalina. Jan Vapaavuori on puolestaan korostanut talousosaamistaan ja poliittista kokemustaan, joka on paljon pidempi kuin muilla ehdokkailla.

Paula Risikko on selvästi maakuntien vaihtoehto pääkaupunkiseudun Stubbille ja Vapaavuorelle. Vaalin yllättäjäksi veikattu Risikko vetoaa perinteisiin konservatiiveihin, jotka eivät hyväksy Stubbin liberalismia ja Vapaavuoren helsinkiläisyyttä.

Etukäteen on mahdotonta arvioida, miten vaalissa käy. Vaaliasetelmat ratkeavat varmasti vasta kokousta edeltävänä ns. pitkien puukkojen yönä, jolloin tehdään lopulliset liittoutumiset ehdokkaiden taakse.

Lauantaina ratkeaa, tuleeko Paula Risikosta, Alexander Stubbista vai Jan Vapaavuoresta seuraava pääministeri.

Sekä keskusta että kokoomus lähtevät tekemään eduskuntavaalitaistelua hyvistä lähtöasetelmista käsin. Mielipidetiedusteluissa puolueet ovat aivan tasoissa, noin 20 prosentissa. Lähtöasetelma enteilee, että vaalien pääkilpailu tulee syntymään näiden puolueiden välille.

Keskusta ja kokoomus tietävät itse, että ne joutuvat ottamaan vaaleissa lujasti yhteen, kun ykköspaikasta kilpaillaan. Keskusta joutuu haastamaan kokoomuksen, onhan kokoomus johtava hallituspuolue ja keskusta on taas istunut koko vaalikauden oppositiossa.

Puolueet joutuvat kilpailussakin muistamaan, että vaalien jälkeen ne joutuvat väistämättä miettimään yhteistyötä. Yhteistyö ei kummallekaan ole vieras ajatus, mutta istuvatko keskusta ja kokoomus seuraavalla vaalikaudella samassa hallituksessa, sen ratkaisee vaalitulos.

Politiikkaan tulee puoluekokousten jälkeen varmuudella lisää säpinää. Uusi pätkäpääministeri joutuu johtamaan hallitusneuvottelut, jotka eivät ole mitkään minineuvottelut vaan kysymys on kokonaan uuden hallituksen muodostamisesta.

Tällöin nähdään myös, miten uuden kokoomusjohtajan, kuka hän onkaan, etukäteen esittämät teesit tulevat mukaan seuraavan hallituksen ohjelmaan.

> **Keskusta joutuu haastamaan kokoomuksen.**

Reiluutta tulonjakoon

Tuore EU-vertailu kertoo suomalaisen maatilan kannattavuuden olevan unionin heikoimpia, kun mittarina käytetään kannattavuuskerrointa.

Vain seitsemässä EU-maassa 27:stä maataloustuotanto kannatti Suomea huonommin. Kannattavinta maatalous oli Unkarissa. Seuraavina olivat Tshekki, Baltian maat ja Ranska. Suomi jäi EU:n keskiarvon alapuolelle lähes kaikissa tuotantosuunnissa (MT 11.6.).

Kannattavuuskertoimeen vaikuttaa kunkin maan yleinen palkka- ja korkotaso. Yleinen palkkakehitys Suomessa on 2000-luvulla ollut ripeää ja ostovoima kehittynyt jopa muuta euroaluetta nopeammin. Sen sijaan viljelijöiden tulot ovat polkeneet paikallaan tai laskeneet.

Sama kehitys näkyy esimerkiksi lihakaupassa, missä 2000-luvun palkkaratkaisut ovat nostaneet myyntihintoja EU:n keskiarvoa nopeammin.

MTT:n, Kuluttajatutkimuskeskuksen ja Pellervon taloustutkimus PTT:n selvityksen mukaan kaupan osuus lihan hinnasta kasvoi 2,6 prosenttiyksikköä ja teollisuuden liki prosenttiyksikön mutta tuottajan osuus laski vajaan puoli prosenttiyksikköä vuosina 2008–2012.

Kauppa on parhaiten kyennyt siirtämään kohonneet kustannuksensa myyntihintoihin. Ruokakauppa onkin ollut tuottoisaa toimintaa, mikä on näkynyt yhä hulppeampien ruokamarkettien rakennusintona.

Jos kotimaista ruokaa halutaan kaupan tiskille ja ruokahuoltoa turvattua myös tulevaisuudessa, tuottaja tarvitsee nykyistä paremman neuvotteluaseman ketjussa ja reilumman osan tuotoista.

Suomalaisen maataloustuotannon säilyminen on viime kädessä koko ketjun etu ja elinehto myös kotimaiselle kaupalle.

VIERASYLIÖ

Talvivaaran tarinasta löytyy Suomen kestävyysvajeen syy

Talvivaaran nikkelikaivoshanke on ollut alusta asti valtavan mediahuomion kohteena. Kiehtovaa prosessi-innovaatiota ja menestyksellistä varainhankintaa ovat seuranneet tarinat katastrofaalisista ympäristöongelmista.

Uutisoinnissa ovat olleet näyttävästi esillä muun muassa sulfaattipäästöt, raskasmetallit ja lintukuolemat. Sittemmin painopiste on siirtynyt Talvivaaran vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin.

Ympäristöhallinto on ministeri Ville Niinistön (vihr.) johdolla ottanut käyttöön pakkokeinot Talvivaaran panemiseksi kuriin.

Suomen ympäristökeskuksen vesikeskuksen johtaja Seppo Rekolainen on nimennyt Talvivaaran kipsisakka-altaan vuodon Suomen suurimmaksi ympäristökatastrofiksi tällä vuosituhannella.

Mitä tekemistä tällä kaikella on kestävyysvajeen kanssa?

Päästötkin ovat suhteellisia

Talvivaaran pintavesiin johtama vesimäärä on 1,3 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Helsingin Viikinmäen jätevedenpuhdistamo johtaa Suomenlahteen noin 100 miljoonaa kuutiota vain osittain puhdistettua jätevettä vuodessa.

Sulfaatteja johdettiin normaalin toiminnan yhteydessä vesistöihin 5 600 tonnia vuonna 2012. Sulfaatteja sataa taivaalta. Niitä on paljon muun muassa merivedessä ja mineraalivedessä. Talvivaaran päästämä vesi sekoittuu luonnon suuriin virtaamiin. Talousvesikriteeri täyttyy sulfaatin osalta jo kaivosalueen ulkopuolisissa pikkujärvissä.

Raskasmetalleja on luonnossa suuria määriä. Esimerkiksi Tornionjoki ja Kemijoki purkavat vuosittain 25 000 kg kromia luonnonlähteistä Perämereen, suuren osan kevättulvahuipun aikaan.

Jos tässä yhteydessä keskitytään nikkeliin, Talvivaaran vesistöpäästö on vajaat 100 kg vuodessa, Viikinmäen vajaat 1 000 kg vuodessa. Viikinmäeltä purkautuu myös lukuisia haitallisempia aineita ympäristöön.

Talvivaaran toimitusjohtaja on juonut prosessin ympäristöön päästämää vettä. On vaikea kuvitella kenenkään juovan Viikinmäestä lähtevää vettä.

Talvivaaran kymmenien lintujen kuolemia voi verrata Espoon Suomenojan luontokeitaan lintukuolemiin tai Helsingin Sanomien toimitalon ikkunatörmäyksissä menehtyvien lintujen määrään.

Asialla ei ole merkitystä, kun ottaa huomioon, että Suomen alueella kuolee eri syistä kymmeniä miljoonia lintuja vuodessa osana luonnon suurta dynamiikkaa.

Lyhytkestoinen päästöpulsssi

Syksyllä 2012 Talvivaaran kaivosalueelle kertyi paljon vettä ja kipsisakka-altaaseen tuli vuoto. Kaivosalueen ulkopuolelle pääsi kymmenen päivän aikana noin 240 000 kuutiota hapanta metallisulfaattipitoista vettä. Sulfaattia valui ympäristöön arviolta 2 800 tonnia ja nikkeliä 3 500 kg.

> **Ympäristöpoliittinen eliitti on vieraantunut elämän realiteeteista.**

Ympäristövaikutuksen suuruutta voidaan mitata kertomalla vaikutuksen voimakkuus, vaikutusaika ja vaikutusala keskenään. Kipsisakka-altaan vuoto tuli siinä määrin voimakkaana lähialueen pikkujärviin, että sillä oli havaittavia ympäristövaikutuksia.

Tällaiset päästöpulssiin liittyvät ympäristövaikutukset ovat kuitenkin lyhytkestoisia. Metsäpalon tai kaupunkirakentamisen paikalliset ympäristövaikutukset ovat huomattavasti voimakkaampia ja pitkäkestoisempia.

Ilmastopäästöjen uskotaan aiheuttavan inhimillisen toiminnan suurimmat ympäristövaikutukset. Jos IPPC on oikeassa, ympäristöministeri Niinistön johtaman Suomen delegaation taannoinen matka Durbanin ilmastokokoukseen aiheutti suuremman ympäristövaikutuksen kuin Talvivaaran kipsakka-altaan vuoto.

Nikkelin elinkaarianalyysin perusteella Talvivaaran nikkelimetallista muodostuu 39 prosenttia vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä kuin maailman nikkelituotannosta keskimäärin.

Tällä vähäiselle huomiolle jääneellä seikalla olisi todellista merkitystä ympäristön kannalta.

Valta määrittelee todellisuuden

Tutustuminen kaivosalueen lähivesiin vahvistaa analyysin tuloksen. Missään ei näy merkkejä ympäristövaikutuksista. Kalat molskivat ja veden suutuntuma on raikas.

Ympäristöhallinto ja etelän media ovat jälleen onnistuneet pönkittämään ympäristöbyrokraattisia valtarakenteita tuulesta temmatulla katastrofitarinalla. Ne ovat edistäneet omassa piirissään suosittua maailmankatsomusta soveltamalla tuntemattomaan uhkaan perustuvaa manipulaatiostrategiaa.

Siinä keskitytään yksityiskohtiin, käytetään voimakkaita mielikuvia ja syyllistetään. Asioiden suuruusluokat hämärrytetään. Toisinajattelijat rajataan julkisen keskustelun ulkopuolelle.

Ympäristöministeriöön, Yleen ja Helsingin Sanomiin ydintyvä ympäristöpoliittinen eliitti on kuitenkin vieraantunut elämän realiteeteista.

Suomen kansantalous perustuu tuotannolliseen toimintaan.

Se on joskus likaista, sillä on ympäristövaikutuksia eikä kaikki suju odotetusti.

Jätevesien puhdistukseen liittyy ylijuoksutustilanteita. Ympäristöministeriön vaatimat haja-asutusalueiden pienpuhdistamot eivät toimi ja muodostavat terveysriskin.

Katastrofaaliset seuraukset

Talvivaaran ”nousukasyrittäjään” kohdistettu yhteiskunnallinen aggressio on jälleen uusi muistutus tuotannolliseen toimintaan kohdistuvista poliittisista riskeistä Suomessa.

Hankevastaava haluaisi oikeutta, kohtuutta ja mahdollisuutta tarttua ajassa liikkuviin liiketoimintamahdollisuuksiin olennaiseen keskittyen.

Hänet alistetaan massiiviseen lupabyrokratiaan, jossa tärkeät ja vähemmän tärkeät asiat sotketaan perusteellisesti. Tämä syö hankeselvitysvaiheessa arvokkaita resursseja esimerkiksi kehitystyöltä ja todellisten riskien hallinnalta. Suhteellisuusperiaatetta ei noudateta. Lupaehdot ovat kohtuuttoman kalliita.

Jos hankevastaava ei alistu, hanke upotetaan kymmenvuotiseen lupaprosessiin. Jos tapahtuu jotain odottamatonta, otsaan lyödään ympäristörikollisen leima. Kukaan ei vastaa hankevastaavalle aiheutetuista vahingoista.

Suomen kestävyysvaje ei johdu suhdanteista vaan byrokraattisesta valtaekspansiosta.

Kun investointitoiminnan edellytyksiä on tuhottu, taantuvien suuryritysten tilalle ei synny riittävästi kasvuyrityksiä. Työttömyys lisääntyy ja maa velkaantuu. Todellinen katastrofi muhii nurkan takana.

ESA ERANTI

Kirjoittaja on McGraw-Hill tiedekirjailija ja vapaa ympäristöpolitiikkatutkija. Hän toimii erityisasiantuntijana investointiprojekteissa.

PÄIVÄN KUVA

PAULA SAVELIUS

Ahdin koura

Itse veden jumala Ahti näyttää kurkottavan kättään purosta, joka virtaa metsässä Siltavaaran kylässä Lieksassa.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: KAIJALEENA RUNSTEN

Koko maailma seis vaan, vai mitä ahtaajat?

Ahtaajat seisauttivat keskiviikkona viennin koko maan satamista. Outokummulle tavaroita toimittava venäläinen laiva on seissyt saarrossa Torniossa, koska sen henkilöstö ”tekee töitä nälkäpalkalla”.

Saarrosta päättänyt pääluottamusmies sai oman kertomansa mukaan uhkauksen venäläisyhtiön lakimieheltä sähköpostitse. Tämä riitti muuttamaan saarron kaikkien satamien työnseisaukseksi.

Ammattiyhdistysliikkeen toiminta perustuu solidaarisuuteen. Sen kuuluu tuoda esiin ihmisoikeuksien rikkomuksia työpaikoilla. Jos ay-liike ei sitä tee, yksittäisen työntekijän on usein vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, saada korjausta asioihin.

Sama pätee viljelijöiden ja yrittäjien edunvalvontaan. Yksittäinen ääni ei kanna, mutta yhdessä toimien voidaan epäkohtia oikoa.

Suomalaiselta ay-liikkeeltä tai ainakin AKT:hen kuuluvilta ahtaajilta näyttää kuitenkin jääneen oppimatta pari asiaa siitä, miten rikkomuksien kanssa menetellään. Työnseisaus ei ole ainoa eikä oikein kohdistettu ratkaisu kaikkeen.

Ainakin itse ajattelen, että lakko-oikeutta ei tulisi käyttää väärin, koska se on perustavaa luokkaa oleva oikeus, jonka arvo ja uskottavuus tulisi säilyttää.

> **Ahtaajat voisivat alkajaisiksi kysyä rekkakuskeilta, mitä kustannuksia hukkaan menneestä työpäivästä aiheutui.**

kaijaleena.runsten@maaseuduntulevaisuus.fi

Uhkailu on vakava asia. Opettajat, (valvonta)eläinlääkärit, terveys- ja sosiaalialan työntekijät, verovirkailijat, pysäköinninvalvojat ja toimittajat kuuluvat poliisien lisäksi ammatteihin, joissa uhkausten kohteeksi voi muun muassa joutua. Valitettavan moni on joutunutkin ihan täällä turvallisessa kotimaassa.

Uhkailut kuuluvat poliisille ja oikeuslaitokselle. Varsinkin suomalaisessa demokratiassa niiden toimintaan voi luottaa. Poliisi selvittää, täyttääkö uhkaus rikoksen tunnusmerkit ja asia etenee sen mukaisesti.

Koska Torniossa uhkaus kohdistui pääluottamusmieheen, rikkomus on totta kai tavallista työntekijää vakavampi. Mutta senkin ratkoo aikanaan oikeusprosessi.

Parissa päivässä on käynyt selväksi, että monien muidenkin suomalaisten kuin minun mielestä yksittäisen uhkauksen takia ei silti tarvita työnseisausta. Pitäisi olla näyttöä toiminnan jatkumisesta ja muista työturvallisuuden / työsuojelun rikkomuksista.

Kun sellaista ei ole, työnseisaus näyttää juuri siltä, miksi sen AKT:n edustajat itsekin myönsivät: poliittiselta.

Heiveröisin poliittisin perustein kyhättynä se kääntyi itseään vastaan. Työnantajien vaatimukset lakko-oikeuksien rajoittamisesta saivat nyt lisää kannatusta.

Ahtaajien väitteet, ettei työnseisaus aiheuttanut taloudellisia menetyksiä ovat – no, sitä itseään. Silkkaa omaan napaan tuijottelua.

Ahtaajat voisivat alkajaisiksi kysyä samaan liittoon kuuluvilta rekkakuskeilta, mitä kustannuksia hukkaan menneestä työpäivästä, ajoaikataulujen uudelleen järjestämisestä, turhista ajokilometreistä ja ylimääräisistä yöpymiskuluista aiheutui.

Luulenpa, ettei AKT:n yhden siiven hätäinen irtiotto kohentanut liiton uskottavuutta edes muun ay-liikkeen keskuudessa.

Jos ahtaajien pelisäännöillä mentäisiin, globaalitaloudessa voitaisiin pistää meidän jokaisen peput penkkiin heti. Kaikki liiketoiminta pysähtyisi, niin paljon työntekijöiden ja pienyrittäjien oikeuksia valitettavasti loukataan.

Tällä en tarkoita, että pitää hyväksyä rikkomuksia. Meidän pitää järjestelmällisesti toimia vääryyksien kitkemiseksi ja rummuttaa niistä epäkohdista, joita systeemissä on. Tätähän lobbaus on, eikö?

Tuloksekasta vaikutustyötä edustaa muun muassa Puhtaat vaatteet -kampanja. Kuluttajia herätetään siihen, millaisissa oloissa ja miten heikosti palkattuna muotiketjujen vaatteita tekevät käsityöläiset työskentelevät.

En kuitenkaan löydä AKT:lta ensimmäistäkään lehdistötiedotetta, jossa se olisi tuonut suomalaisten tietoon, että Outokumpu ostaa rahteja ”orjatyövoimaa” käyttävältä yhtiöltä. Onko siis edes yritetty muita keinoja kuin lakkoilua?

Kun asiaa suhteuttaa niihin maihin, joissa työntekijöiden ihmisoikeudet ovat oikeasti vaarassa, suomalaisten ahtaajien seisaus näyttää valitettavasti enemmän naurettavalta kuin aidolta solidaarisuudelta.

Valittu toimintatapa kuuluu kutakuinkin luokkaan, jossa haet syöpäpotilaalta myötätuntoa valittaen ”voi h...ti, kun mun päätä särkee”. Ja syynä on itse hankittu kankkunen.

LEHTIKATSAUS

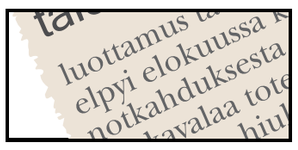

Kiristysvara lopussa

Veroruuvin kiristämisen sijasta **Ilkka** kannustaa kuntia etsimään muita ratkaisuja kohentaa talouttaan. Nyt ollaan jo kipurajalla, jonka yli ei pidä mennä.

”Kuntapäättäjien tulisi nostaa katseensa tämän ja ensi vuoden numeroista ja vajeista. Heidän pitäisi tarkastella hetken menneisyyttä. Minkälaisessa tilanteessa lähdettiin korottamaan veroja ensimmäisen kerran? Mitä on tapahtunut yleisemmin vuoden 2006 jälkeen?”

”Onko käynyt niin, että valtio on lisännyt kuntien velvoitteita kovalla kädellä, mutta samalla on valtionosuuksia leikattu? Läheskään kaikki kuntien ongelmat eivät taida sittenkään olla niiden omaa syytä ja väärien ratkaisujen tekemistä.”

Tutkimusta tarvitaan

Savon Sanomat perää uutta tutkimusta liito-oravien määrästä.

”Viranomaiset ovat todenneet törmäävänsä vähän joka suunnalla eläimeen. Vanhojen metsien asukkina pidetty eläin on alkanut viihtyä kaava-alueiden liepeillä.”

”Suomen luonnonsuojeluliitto katsoo, että kannanarvioon käytetty menetelmä antaa liian suuren määrän, joka kolminkertaisen yliarvion.”

”Ristiriitaisten näkemysten takia liito-oravien määrää on jälleen selvitettävä, jotta suojelun tarvetta on mahdollista arvioida. Uudelleenarviointiin on syytä.”

Pilkahdus valosta

Aamulehti luonnehtii EK:n arviota investointien kasvusta kipeästi kaivatuksi valon pilkahdukseksi.

”Heikotkin merkit talouden piristymisestä ovat tärkeitä tulevaisuudenuskon vahvistajia. Sitä ei pidä minkään osapuolen horjuttaa.”